

MEMO/5. marca 2014

Nasilje nad ženskami: vseevropska raziskava

1. Zakaj je bila opravljena raziskava o nasilju nad ženskami?

Kljub temu da ima nasilje nad ženskami hude posledice, oblikovalci politik in strokovni delavci v številnih državah članicah EU še vedno nimajo na voljo dovolj podatkov, zaradi česar je težko določiti obseg in naravo problema. Ker večina žensk ne prijavi nasilnih dejanj, ki so bila storjena nad njimi, odzivi politike in praktični ukrepi za odpravo nasilja nad ženskami ne temeljijo vedno na obširnih dokazih.

V zadnjih letih so pozivi k predložitvi celovitih podatkih o nasilju nad ženskami prihajali iz različnih smeri, tudi iz številnih predsedstev Sveta EU in nadzornih organov, kot sta Odbor ZN za odpravo diskriminacije nad ženskami in Svet Evrope.

Vseevropska raziskava Agencije Evropske unije za temeljne pravice odgovarja na zahtevo Evropskega parlamenta po podatkih o nasilju nad ženskami, ki jo je Svet Evrope znova poudaril v sklepih o izkoreninjenju nasilja nad ženskami v Evropski uniji.

2. Kako je bila raziskava izvedena?

Raziskava Agencije Evropske unije za temeljne pravice o nasilju nad ženskami, ki temelji na neposrednih pogovorih z 42 000 ženskami, predstavlja najobširnejšo raziskavo na svetu o izkušnjah žensk z nasiljem.

- V raziskavi so bile anketirane ženske, stare od 18 do 74 let, ki živijo v EU in govorijo vsaj enega od uradnih jezikov v državi bivanja. Anketarke so pogovore opravile s standardiziranimi anketnimi vprašanji neposredno z anketirankami na njihovih domovih po vseh državah članicah, potekali pa so od marca do septembra 2012.
- Vse anketiranke so bile izbrane naključno, rezultati raziskave pa so reprezentativni na nacionalni ravni in ravni EU.

3. V čem se raziskava Agencije Evropske unije za temeljne pravice razlikuje od drugih raziskav o nasilju nad ženskami?

Pred raziskavo Agencije Evropske unije za temeljne pravice o nasilju nad ženskami o tej temi na ravni EU ni bilo na voljo primerljivih podatkov. Od sredine devetdesetih let prejšnjega stoletja so bile v številnih evropskih državah izvedene raziskave, ki so obravnavale nasilje nad ženskami, vendar rezultati teh raziskav niso primerljivi. Na primer:

- raziskave so se osredotočale na nasilje v družini do nasilja s strani partnerja ali nasilja nad ženskami v širšem pomenu, pa tudi izrazi, kot je nasilje v družini, so bili v različnih državah opredeljeni različno,
- vzorčenje in načini pogovorov so se razlikovali (npr. telefonski pogovori v primerjavi z neposrednimi pogovori ali samostojnim izpolnjevanjem vprašalnikov),
- raziskave niso bile opravljene v istem času, zato je težko oceniti, ali gre za dejanske razlike med državami ali pa so te razlike posledica postopnega razvoja dogodkov,
- postavljena vprašanja se od ene raziskave do druge razlikujejo, zato je težko neposredno primerjati njihove ugotovitve.

4. Kakšna vprašanja so bila postavljena v raziskavi?

V raziskavi so ženske spraševali o njihovih izkušnjah s fizičnim, spolnim in psihičnim nasiljem, vključno z nasiljem v družini, ki so ga doživele po 15. letu starosti in v zadnjih 12 mesecih pred anketo. Vprašanja so se nanašala tudi na primere zalezovanja, spolnega nadlegovanja in vloge, ki jo imajo nove tehnologije pri izkušnjah žensk z zlorabo. Poleg tega so anketiranke v raziskavi spraševali tudi o izkušnjah z nasiljem v otroštvu.

5. Kakšna je razširjenost fizičnega in spolnega nasilja nad ženskami?

- 33 % žensk je fizično in/ali spolno nasilje doživelo po 15. letu starosti, 5 % pa jih je bilo po 15. letu starosti posiljenih.
- od vseh žensk, ki imajo ali so imele partnerja, jih je 22 % po 15. letu starosti doživelo fizično in/ali spolno nasilje s strani partnerja.
- 20 % jih je po 15. letu starosti doživelo fizično nasilje s strani nekoga, ki ni bil njihov partner.
- Samo 33 % žrtev nasilja s strani partnerja in 26 % žrtev nasilja s strani osebe, ki ni bila partner, je po najhujšem primeru nasilja stopilo v stik s policijo ali kakšno drugo organizacijo (npr. za pomoč žrtvam).

6. Kakšne so posledice fizičnega in spolnega nasilja?

- Raziskava kaže, da so lahko čustvene in psihične posledice fizičnega in spolnega nasilja dolgotrajne in globoko zakoreninjene.
- 21 % žrtev spolnega nasilja je imelo po dogodku napade panike.
- 35 % jih je zaradi spolnega nasilja zapadlo v depresijo.
- 43 % jih je imelo zato težave v poznejših odnosih.

7. Kako velik problem je zalezovanje?

- 18 % žensk v EU-28 je po 15. letu starosti doživelo zalezovanje.
- 5 % žensk je doživelo zalezovanje v zadnjih 12 mesecih pred anketo. To pomeni, da je bilo v EU-28 v 12 mesecih 9 milijonov žensk žrtev zalezovanja.
- Od vseh žensk, ki so bile žrtve zalezovanja, je vsaka peta (21 %) doživela zalezovanje, ki je trajalo več kot dve leti.
- 23 % žrtev zalezovanja je v raziskavi navedlo, da so morale zaradi najhujše oblike zalezovanja menjati e-naslov ali telefonsko številko.

8. Koliko žensk je bilo žrtev spolnega nadlegovanja?

- 55 % žensk je po 15. letu starosti doživelo določeno obliko spolnega nadlegovanja, npr. nezaželeno dotikanje, objemanja ali poljubljanje.
- 32 % vseh žrtev spolnega nadlegovanja je dejalo, da je bil storilec nadrejena oseba, sodelavec ali stranka.
- 75 % žensk v strokovnih službah ali na vodstvenih položajih je v svojem življenju doživelo spolno nadlegovanje.

9. Koliko žensk je bilo žrtev spletnega nadlegovanja?

- 11 % je doživelo nespodobna povabila na družbenih omrežjih ali prejelo e-poštna ali besedilna sporočila (SMS-sporočila) z izključno spolno vsebino.
- 20 % mladih žensk (starih od 18 do 29 let) je doživelo spletno nadlegovanje.

10. Kakšne so izkušnje žensk z nasiljem v otroštvu?

- 12 % žensk je navedlo, da jih je pred 15. letom starosti spolno zlorabila odrasla oseba ali nad njimi izvajala spolno nasilje, kar pomeni, da je v Evropski uniji 21 milijonov takšnih žensk.
- 97 % žensk, ki so doživelo spolno nasilje v otroštvu, je dejalo, da je bil storilec moški.

11. Ali ženske prijavijo primere nasilja ali nadlegovanja?

- 67 % ni prijavilo najhujšega primera partnerjevega nasilja policiji ali kateri drugi organizaciji.
- 74 % žrtev zalezovanja je navedlo, da policija za najhujši primer ni nikoli izvedela.

12. Kako je mogoče razložiti razlike med ugotovitvami držav?

Mnenje žensk o tem, ali je nasilje nad ženskami v njihovi državi pogosto, je tesno povezano z njihovimi osebnimi izkušnjami z nasiljem v družini ali s strani osebe, ki ni njihov partner, ter poznavanjem primerov drugih žensk, ki so bile žrtve nasilja, in kampanj, ki obravnavajo nasilje nad ženskami. Pri razlagi podatkov in razvoju politik za ozaveščanje o nasilju nad ženskami v različnih okoljih je treba upoštevati medsebojni vpliv teh dejavnikov.

Razlike med državami glede razširjenosti nasilja, o čemer se poroča v raziskavi Agencije Evropske unije za temeljne pravice, je treba upoštevati glede na številne dejavnike. Omeniti je treba še, da so bile v raziskavi, ki je obsegala deset držav in jo je opravila Svetovna zdravstvena organizacija, ugotovljene velike razlike med različnimi državami glede stopnje nasilja nad ženskami v družini. Agencija Evropske unije za temeljne pravice predstavlja pet možnih razlag za ugotovljene razlike med državami glede stopnje razširjenosti nasilja nad ženskami, ki jih je treba nadalje proučiti:

- (1)** Obseg, do katerega je kulturno sprejemljivo govoriti z drugimi ljudmi o izkušnjah nasilja nad ženskami, vključno z anketarkami raziskave.
- (2)** Višje stopnje enakosti med spoloma lahko vodijo do višjih ravni razkritja informacij o nasilju nad ženskami, saj je večja verjetnost, da se bodo primeri nasilja nad ženskami v družbah z večjo enakostjo odprto obravnavali in obsojali.
- (3)** Izpostavljenost žensk dejavnikom tveganja za nasilje se lahko proučuje na ravni države članice ob upoštevanju dejavnikov, ki lahko povečajo izpostavljenost nasilju, kot so vzorci zaposlenosti (delo zunaj doma), socializacija in vzorci načina življenja (druženje zunaj doma in zmenki).
- (4)** Razlike med državami glede splošne ravni nasilnih kaznivih dejanj, ki jih je treba proučiti poleg ugotovitev o nasilju nad ženskami. Na primer, višja stopnja urbanizacije v državi je na splošno povezana z višjo stopnjo kaznivih dejanj.
- (5)** Ker sicer, pa tudi v raziskavi agencije FRA, obstajajo dokazi o povezavi med pivskimi navadami storilcev in izkušnjami žensk z nasiljem v družini, lahko vzorci pitja alkohola v državah članicah pomagajo razložiti nekatere vidike nasilja nad ženskami.

13. Ali so rezultati raziskave Agencije Evropske unije za temeljne pravice v skladu z ugotovitvami drugih raziskav o nasilju nad ženskami?

Rezultati raziskave Agencije Evropske unije za temeljne pravice so v glavnem v skladu z rezultati nacionalnih raziskav o nasilju nad ženskami. Na primer, v Nemčiji je raziskava, v kateri je sodelovalo 10 000 žensk, pokazala, da je 37 % vseh anketirank po 16. letu starosti doživelo najmanj eno obliko fizičnega napada ali grožnje nasilja s strani partnerja ali osebe, ki ni bila partner. V Angliji in Walesu pa je podobna raziskava, v kateri je sodelovalo 5 991 žensk, pokazala, da je 18 % anketirank po 16. letu starosti doživelo določeno obliko zalezovanja, medtem ko je raziskava Agencije Evropske unije za temeljne pravice pokazala, da je bilo v Združenem kraljestvu 19 % žensk po 15. letu starosti žrtev zalezovanja.

14. Kaj je mogoče storiti za izboljšanje stanja?

- Ženske so žrtve zlorabe v službi, doma, v javnosti in na spletu. Ker večina anketirank meni, da je nasilje nad ženskami v njihovi državi pogosto, morajo organi EU in nacionalni organi pregledati ukrepe za boj proti vsem oblikam nasilja nad ženskami, ne glede na to, kje se pojavlja. Pomembni koraki v zvezi s tem bodo ratifikacija Istanbulske konvencije o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter boju proti njima in uskladitev nacionalnih zakonov s to konvencijo ter zagotovitev celovitega izvajanja direktive EU o žrtvah.

- Policija, zdravstveni delavci, delodajalci in strokovne službe za pomoč žrtvam morajo biti usposobljeni ter imeti zagotovljena ustrezna sredstva in potrebna pooblastila za vzpostavljanje stika z žrtvami, da bi lahko prepoznali in evidentirali vse oblike nasilja nad ženskami (in dekleti) v najrazličnejših okoljih ter ustrezno ukrepali.
- Obveščenost žensk (in moških) o nasilju nad ženskami je treba izboljšati z ozaveščanjem, ki temelji na podrobnih podatkih, in tako zagotoviti, da sporočila dosežejo pravo ciljno populacijo. To lahko pomaga izboljšati poročanje o nasilju organom in službam za pomoč žrtvam.
- Nacionalni zakoni o zalezovanju morajo v celoti podpirati potrebe žrtev.
- Internet in platforme družbenih omrežij morajo proaktivno pomagati žrtvam spletnega zalezovanja/nadlegovanja, da prijavijo zlorabo, in jih spodbujati, da postavijo meje nezaželenemu vedenju.
- Države članice se morajo učiti iz obetavnih in že sprejetih praks v drugih državah, ki učinkovito obravnavajo nasilje nad ženskami in se borijo proti njemu.

15. Kako bo Agencija Evropske unije za temeljne pravice nadaljevala na podlagi rezultatov raziskave?

Agencija Evropske unije za temeljne pravice bo spodbujala uporabo rezultatov raziskave za spremembo politike. To bo dosegla skupaj z drugimi institucijami, kot so Evropska komisija, Evropski parlament, Svet Evrope in Evropski inštitut za enakost spolov (EIGE). Poleg tega pa bo tesno sodelovala tudi z državami članicami in organizacijami civilne družbe.

Delo Agencije Evropske unije za temeljne pravice v zvezi z vprašanji spola in sorodne publikacije so na voljo na naslovu: <http://fra.europa.eu/en/theme/gender> in [v gradivu za medije o nasilju nad ženskami](#).

Za več informacij se obrnite na službo za odnose z javnostmi pri agenciji FRA:

E-naslov: media@fra.europa.eu / Telefon: +43 158030642